

Općinski sud u Živinicama, sudija Mihaela Jovanović, u pravnoj stvari tužitelja 1. S. Đ. iz ..., općina ..., 2. S. Đ. iz ..., općina ..., 3. S. S. rođ. Đ., žene ..., iz ..., općina ..., 4. D. Đ. iz ..., općina ..., 5. H. D. rođ. Đ., žene ..., iz ..., općina ... 6. R. O. iz ..., općina ..., 7. I. O. iz ..., općina ... 8. R. A. rođ. ... iz ..., općina ..., 9. I. A. rođ. O. iz ..., općina..., 10. S. B. iz..., općina ..., 11. H. B. iz ..., općina ..., 12. B. B. iz Gornjih Živinica, općina ..., 13. M.L. rođ. B. iz ..., općina ..., 14. F. H. rođ. B. iz ..., općina ..., 15. E.K. rođ. B. iz ..., općina ..., 16. A. K. iz ..., općina ..., 17. A. M. rođ. K...iz ..., općina ..., svi zastupani po punomoćniku ..., advokatu iz ..., protiv tuženog B. Đ., sina..., iz ..., općina ..., svi zastupani po punomoćniku ..., advokatu iz ..., protiv tuženog Đ. B. sin I. iz ..., općina...zastupan po punomoćnicima ... advokatu, E. B. i Dž. B. adv. Pripravicima, svi zaposleni u Advokatskoj kancelariji ..., ... ul. ..., radi poništenja Ugovora o doživotnom izdržavanju, vrijednost spora 5.000,00 KM, nakon održane usmene, javne i glavne rasprave 23.05.2017. godine, donio je dana 31.05.2017. godine, slijedeću

P R E S U D U

I

ODBIJA SE u cijelosti kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi :

“ Utvrđuje se da je ništav i da ne proizvodi pravno dejstvo ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen 07.4.2016. godine između D. H. sina I.iz ..., kao primaoca izdržavanja i D. B. sina I. iz ..., kao davaoca izdržavanja, a koji ugovor je ovjeren kod notara... iz ... 07.4.2016. godine pod brojem OPU-IP: 183/2016, što je tuženi dužan priznati i trpiti da se na osnovu ove presude u katastarskom operatu općine ... na nekretninama označenim kao k.č. br. 675, 676 i 707/1 upisane u Pl. br. 300 KO ... kao posjednik sa dijelom od 1/I upiše D. H. sin I., a na nekretninama označenim kao k.č. br. 692/2, 693,695/1, 707/2 i 708 upisanim u Pl. br. 891 KO ..., da se kao suposjednik sa dijelom od $\frac{1}{4}$ upiše D. I. H., sve po novom premjeru, a po starom premjeru da se na nekretninama označenim kao k.č. br. 283/6, 283/7, 332/1 i 332/2 upisanim u Zk Ul. KO SP_..., kao vlasnik sa dijelom od 1/I, upiše D. I. H.a iz S., a sve u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom izvršenja.

Dosljedno tome utvrđuje se da zaostavštinu umrlog Đ. H. Sina I. iz ... predstavljaju nekretnine upisane u Pl. Br. 300 KO ... sa diejlom posjeda od 1/1 i Pl. br. 891 KO ... sa dijelom posjeda od $\frac{1}{4}$, po novom premjeru, a po starom premjeru to su nekretnine upisane u Zk. uh br. KO ... te će se iste, u ostavinskom postupku iza umrlog D. H., raspodijeliti njegovim zakonskim nasljednicima.”

II

Nalaže se tužiteljima da solidarno tuženom nadoknade troškove postupka u ukupnom iznosu od 3.887,50 KM a u roku od 30 dana računajući od dana dostavljanja prepisa presude.

O b r a z l o ž e n j e

Tužbom, koja je ovom sudu podnijeta dana 20.10.2016. godine i tokom postupka, tužitelji su predočili da je dana 07.04.2016. god. tuženi, kao davalac izdržavanja, sa svojim bratom Đ. H. a pravnim prednikom tužitelja I tuženog, zaključio Ugovor o doživotnom izdržavanju dana 07.04.2016.godine pod br. OPU-IP.- 183/2016, te da je predmetni ugovor notar H. J. ugovornim

stranama sačinio na licu mjesta u ..., u porodičnoj kući tuženog, odnosno, da ugovor nije sačinjen u notarskoj kancelariji notara H. J., da je isti potpisan od strane notara, davaoca izdržavanja- tuženog, svjedoka I to Z. V. i R. A., kao I primaoca izdržavanja, Đ. H. koji naime nije potpisao ugovor već je na isti stavio rukoznak, da je primalac izdržavanja ostavio svom bratu Đ. B., davaocu izdržavanja, svoje nekretnine i to porodičnu stambenu zgradu sa ekonomskim objektima i okućnicom, te poljoprivredno zemljište koje se nalazi u ..., a koje nekretnine su detaljno navedene u članu 2. Ugovora o doživotnom izdržavanju, s tim da ga davalac izdržavanja do kraja života izdržava i to da mu priprema hranu, nabavlja namirnice i ostale kućne potrepštine u onom dijelu u kome on nije u mogućnosti da to čini, da obavlja kućne poslove i poslove na održavanju dvorišta i kuće i vrši neophodne popravke na kući u dijelu u kome on nije u mogućnosti da to čini, da se brine o ličnoj higijeni primaoca izdržavanja u onom dijelu u kojem on nije u stanju da se brine, da ga smjesti u zdravstvenu ustanovu ukoliko to bude bilo potrebno i da mu nakon smrti organizuje dženazu i podigne nišane u roku od 2 godine, a kako je sve navedeno u članu 5. Ugovora.

Potom, predočilo se da je posljednjih godina svog života Đ. H. bolovao od mnogih bolesti a liječio se i kod neuropsihijatra, da je u posljednjoj godini svog života pretrpio dva teška moždana udara od kojih je bio potpuno nesposoban za samostalan život, te mu je svu potrebnu njegu i pažnju pružala njegova supruga Đ. Dž., kojoj su pri tome pomagali prvi susjedi Đ. A. i njegova supruga Đ. S. a kojima je H. supruga plaćala ugovorenu naknadu u novcu. Ista je tužiteljima više puta govorila da je H. teško bolestan, da ništa ne može sam da obavlja, da ga je ona uz pomoć A. i S. kupala, odvodila u WC, hranila, jer on nije mogao ni da hoda, niti da sjedi, niti da se samostalno hrani, te je bio psihički nesposoban da shvata šta mu se govori, a pogotovo da shvata značaj pravnih radnji koje se tiču zaključenja Ugovora o doživotnom izdržavanju. Supruga Dž. umrla je 9 dana prije zaključenja predmetnog ugovora za koji se traži utvrđenje ništavosti a 6 dana poslije tj. nakon njenog ukopa, tuženi je sa Đ. H. zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju. Tužitelji navode da Đ. H., zbog svoje bolesti, uopšte nije bio psihički sposoban da shvati značaj i pravne posljedice ugovora koji je zaključio, niti je bio sposoban da se na tom ugovoru potpiše, pa je na ugovor, kako je to u njemu navedeno, stavljen otisak njegovog kažiprsta tj. rukoznak. Stoga je predloženo da sud u cijelosti usvoji tužbeni zahtjev, utvrdi ništavost Ugovora, a slijedom istog utvrđenja da se u nadležnom katastarskom oteratu Općine... prednik stranaka na predmetnim nekretninama upiše kao suposjednik te da iste nekretnine imaju činiti njegovu zaostavštinu. Potraživali su troškove postupka a vrijednost spora na zapisnik o održanom pripremnom ročištu označena je na iznos od 53.000,00 KM.

Odgovorom na tužbu i tokom postupka tuženi je u cijelosti sporio osnov i visinu tužbenog zahtjeva ističući da su navodi iz tužbe netačni, paušalni, proizvoljni te lišeni činjenične i pravne argumentacije. S tim u vezi predočilo se da je predmetni ugovor valjano sačinjen i u smislu odredaba Zakona o notarima F BiH i Pravilnika o radu notara F BiH, da je neposredno prije potpisivanja ugovora postupajući notar obavio razgovor sa ugovornim stranama, te nakon što je utvrdio da su isti sposobni i ovlašteni za sklapanje ugovora pristupio je čitanju i tumačenju istog. Potom, da je eventualno bilo nekog nesporazuma između stranaka u vezi volje ili pravne prirode ugovora, nekih nejasnoća, nerazgovjetnih ili dvosmislenih izjava koje bi mogle dati povoda sporovima, notar bi odbio sačinjavanje i potpisivanje takvog ugovora te bi bio u obavezi upozoriti stranke na posljedice takvih izjava, a što u predmetnom slučaju ne slijedi iz sadržine ugovora. Istaknuti su navodi da je primalac izdržavanja bio potpuno psihički sposoban da shvati značaj i pravne posljedice zaključenog ugovora, da se tuženi i prije zaključenja predmetnog ugovora brinuo te je pomagao primaocu izdržavanja i njegovoj supruzi za života, da je o bratu H. potpunu brigu preuzeo nakon smrti njegove supruge, Dž. Đ., a da su bračni drugovi i za svog života više puta tražili od tuženog da sa njima zaključi predmetni ugovor. Stoga je predloženo da se tužbeni zahtjev u cijelosti odbije kao neosnova budući da za svoju opravdanost nema činjeničnog niti pravnog utemeljenja, a da se tužitelji obavežu na naknadu troškova postupka

U toku dokaznog postupka provedeni su dokazi uvidom i čitanjem u: Ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između Đ. H. kao primaoca izdržavanja i Đ. B. kao davaoca izdržavanja kod

notara H. J. iz ... pod rednim brojem OPU –IP: 183/2016, Posjednovni list broj 300 KO ... i 891 KO ..., potvrda o bolesti Đ. H. izdata od strane Poliklinike ... od 07.03.2016. godine pod matičnim brojem 2502939184239, uvid u dopis Dom zdravlja ... broj 1-03-2158/16 od 24.10.2106. godine sa zdravstvenim kartonom na ime H. Đ., Službene zabilješke sačinjene od strane socijalnog radnika JU CSR ..., broj predmeta : XIII-02-35-0513-2016, od 13.4.2016. godine; nalaz I mišljenje vještak medicinske struke ... od 10.05.2017. godine te je isti i saslušan, saslušani su tužitelji, Đ. S. i Đ.S., tuženi Đ. B., svjedoci H. A., Đ. S., S. M., V. Z., A. R. r. K. i J. H..

U ovom dijelu obrazloženja odluke sud ističe da je odbio prijedlog tužitelja da se u ovoj pravnoj stvari provede dokaz vještačenja iz oblasti geodezije tj. da se vještačenjem utvrdi okolnost istorijata upisa vlasništva i posjeda, imajući u vidu da tuženi nije sporio činjenicu da je predmetni ugovor dostavljen nadležnoj katastarskoj službi općine... radi provodbe i prenosa posjeda na tuženog u omjeru 1/1, a vodeći računa i o načelu ekonomičnosti postupka budući da su tužitelji u fazi pripremanja tužbe, a najkasnije na održanom pripremnom ročištu, mogli pribaviti potrebnu zk. i katastarsku dokumentaciju sa trenutnim upisima, tj. brojeve pl. i zk. izvadaka (i potrebnu identifikaciju) što nisu učinili, a naravno imajući u vidu i prirodu predmetnog spora a koje se tiče utvrđenja ništavosti ugovora i da se tužbeni zahtjev mogao uredno i potpuno precizirati najkasnije na pripremnom ročištu.

Sud je na temelju ovako izvedenih dokaza, cijenjeći ih kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti, u smislu čl. 8. ZPP-a, donio odluku kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Nesporno je među strankama da je dana 07.04.2016.godine prednik istih, Đ. H., u notarski obrađenoj formi zaključio sa tuženi Ugovor o doživotnom izdržavanju, evidentiran pod poslovnim brojem OPU-P 183/2016, da se tuženi kao davalac izdržavanja čl.5. obavezao da preuzme brigu nad primaocem izdržavanja a koja briga se ogleda u pripremi hrane, nabavci namirnica i ostalih kućnih potrepština u onom dijelu u kome on nije u mogućnosti sam činiti, da obavlja kućne i druge poslove oko održavanja dvorišta i kuće, da se brine o njegovoj higijeni a sve u dijelu u kojem primalac izdržavanja nije sposoban da isto samostalno čini, te da ga u slučaju bolesti njeguje, obezbijedi lijekove i potrebnu ljekarsku pomoć a po potrebi i da ga smjesti u zdravstvenu ustanovu te da ga nakon smrti sahrani i podigne uobičajene nišane u roku od dvije godine. Nesporna je i činjenica da je nakon zaključenja Ugovora primalac izdržavanja umro u kratkom roku (mjesec dana) a da su nekretnine iz čl.3. Ugovora (upisane u pl.br.300 i 891 KO Suha) i kao protivvrijednost primljenog izdržavanja prešle u posjed tuženog Đ. B..

Pored navedenog među strankama nije upitna niti stranačka legitimacija tj. aktivna i pasivna što je kod suda impliciralo zaključkom da su stranke nasljednici umrlog Đ. H., primaoca izdržavanja, i ranijeg nosioca posjeda na nekretninama upisanim u pl.br300 i 891 KO ..., te da su jedini nasljednici, budući da se isti u predmetnom sporu javljaju kao nužni suparničari a imajući u vidu predmet tužbenog zahtjeva.

Tuženi osporava činjenice na kojima se temelji tužbeni petit u smislu isticanja ništavosti predmetnog Ugovora o doživotnom izdržavanju a s pozivom da je ugovor pravno relevantan, te da je u procesu njegovog zaključenja ispoštovan kako formalni tako i materijalni segment. Naime, tužitelji su tokom postupka ustrajavali sa navodima da u vrijeme zaključenja Ugovora primalac izdržavanja – prednik stranaka, nije imao poslovnu sposobnost tj. nije bio sposoban za razumno rasuđivanje pa stoga isti nije niti mogao da shvati značaj i posljedice zaključenja ugovora, a kako nalažu relevantni zakonski propisi. Tužitelji su se pozivali i na navod da i sam postupak zaključenja ugovora sadrži manjkavosti budući da je ugovor zaključen van notarske kancelarije, na već unaprijed pripremljenom obrascu, prikupljenoj zemljišno-knjižnoj i katastarskoj dokumentaciji od strane tuženog, i sadržinom

ugovornih odredaba koje je suštinski sačinio Đ. B. bez da je primalac izdržavanja shvatao značaj i posljedice istih.

S tim u vezi, a dokazujući činjenice na kojima se temelje navodi o osnovanosti tužbenog zahtjeva, odnosno njegovoj neosnovanosti, stranke su tokom postupka provele dokazni sadržaj koji pak ne opravdava zahtjev za utvrđenjem predmetnog ugovora ništavim a slijedom navedenog i trpljenje tuženog da se nekretnine iz čl.3. Ugovora imaju vratiti sa upisanim posjedom na umrlog Đ. H. u nadležnom katastarskom opratu kako bi činile njegovu zaostavštinu o kojoj bi se raspravljalo u ostavinskom postupku.

Naime, na okolnost zdravstvenog stanja Đ. H. i njegove sposobnosti za rasuđivanje u momentu zaključenja predmetnog ugovora, saslušani su svjedoci kao i parnične stranke.

Iz sadržine iskaza tužitelja Đ. S. datog na zapisnik od 13.03.2017.godine proizilazi da su umrli H. Đ. i tuženi braća, da je H. po zanimanju bio bravar i da je jedan period radio i u ... gdje je zaradio penziju, da je bio oženjem Đ. Dž. ali da nisu imali djece, da su isti za života stekli imovinu koja se nalazi u centralom dijelu naselja ..., da su približno umrli u isto vrijeme, da imovina koju su stekli za života nije bila podijeljena ali je tužitelju poznato da je postojala nesaglasnost između amidže i strine, dakle H. i Dž., u pogledu podjele imovine, odnosno da je Dž. vrlo jasno stavila do znanja kompletnoj H. porodici da ona želi dok je živa polovinu svoje imovine da ostavi svojoj porodici ali da se sa tim nije složio amidža H., da Dž. nije napravila ugovor kojim bi raspolagala dijelom svoje imovine, a H. je sa tuženim dana 07. 04. 2016. godine sačinio Ugovor o doživotnom izdržavanju u uredu notara ..., a ugovor je potpisan u kući tuženog od strane davaoca izdržavanja Đ. B., Z. V. koji je prijatelj od Đ. B. (B. kćerka je udata za sina Z. V.), R. A. (svastike od Đ. B.) i da na ugovoru postoji još otisak prsta amidže Đ. H. kao i potpis notara. Potom, da je H. bio pismen, da je za ugovor tužitelj saznao dana 05.06/07 2016.godine kada je tuženi iznio iz H. kuće vrijednu stvar i to el. Šporet Gorenje pa se pretpostavilo da postoji neki ugovor, a kada je došao u posjed predmetnog ugovora I kada je pročitao sadržinu istog bio je šokiran budući da je između Dž., H. i tuženog postojao "sukob". Pored navedenog iskazom se predočilo da primalac izdržavanja u vrijeme potpisivanja ugovora nije bio u stanju da bilo šta razumije, da je bolovao od mnogih bolesti, između ostalog imao je i probleme psihičke naravi zbog čega se liječio kod neuropsihijatra dr.... a pretrpio je i dva moždana udara za koja je tužitelj saznao po izjavama strine Dž., supruge H.. Da je H. zbog moždanog odveden na snimanje CT mozga a u tome su mu pomogli S. M., strina Dž. i A. Đ. koji je i bio njegov prvi komšija i koji je sa suprugom S. Đ. H. pružao svu potrebnu neagu i brigu i za to su dobijali naknadu koju je plaćala strina Dž.. Da u zadnjem mjesecu svog života i kada je zaključen sporni ugovor, H. je bio apsolutno nesvjestan okruženja te je sve pogrešno navodio, bio je nepokretan a do smrti se liječio kod neuropsihijatra. Nakon smrti Dž. gospodin A. i njegova supruga S. nisu nastavili pružati pomoć H. budući da su osjećali pritisak od strane tuženog i smatrali su da treba da se povuku. Pritisak se ogledao u nedoličnom ponašanju, B. ih je nazivao pogrđnim imenima, smatrao je da postoji neki tajni sporazum između strine Dž. sa jedne strane i Đ. A. i S. sa druge strane a taj sporazum prije svega odnosio se na imovinu koja je bila u vlasništvu H.. Nadalje, da je H. bio nepokretan čovjek i da ni u kupatilo nije mogao otići, a kamoli u notarsku kancelariju, da je dokumentaciju za sačinjavanje i potpisivanje ugovora obezbijedio tuženi u vrijeme kada strina Dž. još nije bila ni ukupana a razlog zbog čega se ustalo sa predmetnom tužbom leži u činjenici da za života amidže i strine isti se nikada nisu izjasnili o tome kome bi volili da ostave svoju imovinu. Dž. je pred samu smrt, nakon što je osjećala velike bolove, htjela taj problem da riješi na način da pola zajedničke imovine ostavi svojoj porodici. U periodu kada se ona izjašnjavala H. se nije mogao ni izjasniti jer nije bio sposoban za to, pa stoga tužitelji cijene da nije bio sposoban ni za zaključenje ugovora. Na upite pun. tuženog isti je izjavio da pokretanje bilo kakvog postupka za oduzimanje poslovne sposobnosti ili sl. je bilo apsolutno nepotrebno, obzirom na činjenicu da je strina sa njim živjela i svo vrijeme do smrti bila sposobna da odlučuje apsolutno o svemu, niti se mogao postupak pokrenuti dok je ista bila živa. Potom, da je H. primao penziju na račun, a punomoć za podizanje penzije imala njegova žena Đ. Dž., da je umro u 77 /78-oj godini, da nije tačno da su njegovi odnosi sa H. bili izuzetno loši I da je

čak dolazilo I do verbalnih napada sa tužiteljeve strane, da je upoznat sa sastankom koji se desio dana 17. 02. 2016. godine u porodičnoj kući Dž. ali da se nije radilo o porodičnom skupu već o inicijativi koja je dolazila sa B. strane zbog toga što su Dž. i H. tada bili teško bolesni, a isti je još tada bio zainteresovan za podjelu imovine, da sastanku nije prisustvovao. Da u momentu smrti H. nije imao braće i sestara osim tuženog, da je mjesečna naknada za pružanje pomoći od strane gospodina A. I S. Đ. varirala a briga je trajala do marta mjeseca 2015.godine, mada su isti i prije toga povremeno pružali pomoć i brinuli se o starima, da je po okončanju sastanka od 17.02.2016.godine strina Dž. tužitelju rekla da se na istom primarno razgovaralo o podjeli imovine i naravno o brz, kome bi pripao koji dio i ko će preuzeti brigu. S obzirom na nemogućnost postizanja kompromisa kao alternativno rješenje angažovali su S. i A., uz naknadu. Plaćanje je bilo od marta 2015. godine, prema saznanjima tužitelja. Da je netačan navod da je između njega I strine dolazilo do ozbiljnih svađa, a da su neposredno prije svoje smrti Dž. I H. ugošćavali svakoga ko im je došao u kuću a najveći intenzitet druženja imali su sa S. i A. i E. i A., mada je I tužitelj od februara mjeseca 2015.godine bio u redovnoj posjeti kod njih pa skoro I svaki dan. Da se H. nije žalio na tuženog niti njegovu djecu budući da nije bio svjestan ničega ali se žalila strina. Naposljetku, predložilo se da se od mjeseca februara mjeseca 2015. godine, kada je H. pao u kanal, stanje kod istog pogoršalo i kako je vrijeme odmicalo stanje mu se sve više pogoršavalo toliko da nekoliko mjeseci pred smrt apsolutno nije bio svjestan ničega.

Iskazu je u cijelosti prigovoreno od strane tuženog.

Identičan iskaz u bitnom dao je i tužitelj Đ. S. koji je izjavio da se u cijelosti pridružuje iskazu tužitelja Đ. S. i da je isti prilično precizno opisao zdravstveno stanje amidže H.. Da iako nije bio direktni akter pojedinih dešavanja ima saznanja da se sve desilo kako je brat S. istakao jer je isto čuo i od drugih tužitelja kao i mještana. Sa H. i Dž. nije komunicirao sve do dva tri mjeseca prije njihove smrti, ali zato jeste brat S.. Na upit suda predložio je da zdravstveno stanje amidže H. i Dž. tri mjeseca prije njihove smrti, nije bilo dobro, da je H. bio jako loše, prilikom tužiteljevog odlaska u posjetu H. nije bio svjestan okoline, bio je blago orijentisan, ali iz komunikacije mogao je zaključiti da nije bio skroz svjestan, npr. njega je prepoznao, ali u daljoj komunikaciji primjećivalo se da je pričao nepovezano, odbijao je lijekove, nije htio da pije, nepovezano je pričao. Ranije su odnosi bili poremećeni zbog čega je tužitelj odlučio da posjeti H. kako bi se izmirili, a prije njega je to učinio brat S.. Odnosi unutar familije su bili jako složeni, H. i njegov otac nisu bili u dobrim odnosima, više su bili u lošim, nego u dobrim. Isti je čuo da je H. pao u kanal I da je preživio moždani udar, nakon čega je krenulo intenzivno liječenje. Vezano za predmetni ugovor, prve indicije da je nešto rađeno oko amidžine zemlje nastale su na ... kada je jedan od amidžića došao i govorio o prepirci sa B. koji mu je govorio da je H. imovina sada njegova. O istom se raspitao u Općini i tada su mu iz katastra rekli da je dostavljen Ugovor o doživotnom izdržavanju na provedbu. Za ugovor niko od tužitelja nije znao, sve je vješto sakriveno, a ugovor je napravljen samo mjesec dana prije smrti

Iskazu je prigovoreno od strane tuženog.

Saslušani tuženi, Đ. B., iskazom je istakao, a u pogledu zdravstvenog stanja H. i supruge Dž., da je Dž. bila bolesnija jer je operisala karcinom dojke, ali se opet dobro osjećala, radila je sve poslove, što se tiče H. on je bio u pokretnom stanju, radio je sve poslove, spram svojih godina, imao je radnu naviku pošto je bio u, htio je da se kreće i uvijek bio u pokretu. Jedne prilike kada ih je tuženi posjetio video je brata H. kako leži i tada mu je snaha rekla, a što je kasnije i H. potvrdio, da ga je tužitelj S. Đ. uznemiravao kosom, zbog čega je bio uznemiren pa mu je Dž. dala tablete za spavanje kako bi ga smirila da ne bi došlo do nesreće. Naveo je i da su imali sastanak oko pružanja pomoći H. I Dž. i da su se tada dogovaralo ko bi tu pomoć pružao i za koju vrijednost, pa su tako dolučili da se o njima brinu S. i A.. Tuženi je stalno posjećivao brata i snahu a tužitelj S. je povremeno dolazio i to oko 15 dana prije smrti. Brigu o bratu H. je preuzeo tako što je jedne prilike nakon smrti snahe otišao kod njega i pozvao ga da nekada skupa odu u njegovu kuću sa čim se H. složio. Prvih dana nakon smrti Dž. bio je svo vrijeme kod H., a njegova je žena spremala hranu koju je on odnosio bratu. Jednog dana dok je H. boravio kod tuženog, brat mu je rekao da je odlučio da njemu da svu svoju

imovinu pošto se tuženi brinuo i o roditeljima, jer je to zaslužio. Poslije toga je došlo do sklapanja ugovora, a kada je u pitanju njegov otisak prsta potvrdio je za tačnim navod tužitelja da se H. znao potpisati, ali fizički nije mogao jer je imao bolove u prstima. Za potrebe sačinjavanja ugovora, a na zahtjev H., pribavio je dokumentaciju, odnio je kod notara i dogovorio termin zaključenja ugovora. Prenio je notaru želju H. a svjedoci zaključenja ugovora bili su Z. V. i A. R.. U JU CSR ... otišao je iz razloga što je načuo da postoji mogućnost dobijanja pomoći u smislu pružanja njege i tada je na njegov zahtjev došao ovlašteni radnik koji je obavio razgovor sa H. i tom prilikom sačinio zapisnik. Lično je brata H. odveo kod neuropsihijatra ... koji je po izvršenom pregledu konstatovao da H. ne treba da ide u bolnicu te su mu propisani lijekovi za smirenje. Potvrdno je odgovorio na upiti pun. tužitelja da je H. došao u njegovu kuću prije zaključenja Ugovora i da se od tada više nije vraćao svojoj. Potom, da se H. kretao uz pomoć kolica, da nije išao u notarski ured H. J., da je tuženi sam išao kod istog, da je dokumentaciju za obradu ugovora izvadio iz katastra, da je notar prije dolaska u njegovu kuću sačinio ugovor, ali je u kući isti pročitao. Prilikom zaključenja ugovora H. je ležao na kauču, da ugovor nije mogao potpisati jer je imao bolove u prstima i da je u pitanju familijarna bolest, da je jastuče za otisak prsta H. dao notar koji je pitao H. da li zna gdje treba rukoznak staviti na Ugovor, ali ga je prethodno pitao da li zna gdje se treba potpisati i kada je H. uzeo olovku a notar vidio da se ne može potpisati, tada je ponudio jastuče radi stavljanja rukoznaka, da mu nije poznato kako je notar sačinio ugovor budući da nije pravnik ali mu je prenio volju stranaka, da je uz bratovu suglasnost u čl.9. navedeno da zakonski nasljednici ne mogu osporavati ugovor, niti tražiti njegov raskid. Nadalje, da su S. i A. pružali pomoć H. i njegovoj supruzi oko 2-3 mjeseca i to prije Dž. smrti ali ne i poslije, da mu nije poznato da je brat obolio od moždanog udara mada ima saznanja da je vožen u kliniku radi snimanja mozga i to samo jednom.

Iskazu je djelimično prigovoreno od stane tužitelja i to u dijelu u kojem je u suprotnosti sa navodima tužbe, te iskazima saslušanih Đ. S. i Đ. S..

Cijeneći tačnost i objektivnost datih iskaza sud je istima u pretežnom dijelu poklonio vjeru jer su identični i korelativni sa sadržinom ostalih dokaznih sredstava, s tim da je iskaze tužitelja cijenio kao subjektivno date i sa namjerom utvrđenja činjenica koje im idu u korist a u dijelu navoda da je Đ. H. u vrijeme zaključenja ugovora bio nesvjestan okruženja, nesposoban za samostalno rasuđivanje i da je tuženi bio u sukobu sa umrlim (izjava tužitelja Đ. S.), budući da su u ovom dijelu protivriječni i u suprotnosti sa ostalom dokaznom sadržinom. Iskazu tuženog u cijelosti je poklonjena vjera budući da u bitnom potvrđuje činjenice koje proizilaze za utvrđenim na temelju vještačenja, isti je dosljedan te na koncu logičan i korelativan sa sadržinom izvedenih materijalnih dokaza.

Potom, svjedok H. A. i u svojstvu socijalnog radnika u JU CSR ..., na raspravni zapisnik od 20.03.2017.godine, izjasnio se na okolnost zdravstvenog stanja Đ. H. i u vezi sa eventualno pokrenutim postupkom oduzimanja ili ograničenja poslovne sposobnosti umrlog primaoca izdržavanja, pa je tako predočio da je 2016.godine, i još uvijek, zaposlen u JU CSR ... na poslovima socijalno- porodične zaštite, da u Centru ima četiri socijalna radnika i svako ima svoje područje djelovanja a on lično pokriva područje sa naseljima od ...do ..., kao i KO, da je poznavao lično kompletnu porodicu Đ. jer su bili i u porodični vezama, da se dana 11.04.2016. godine u JU CSR ... obratio Đ. B. sa zahtjevom da se izađe na teren i da se ustanove porodične i sve druge prilike njegovog brata Đ. H. i da se o tome sačini službeni akt, da je postupajući po zahtjevu dana 12.04.2016. g. izašao na teren, odnosno u kuću Đ. B., gdje je zatekao Đ. H., Đ. B. i njegovu suprugu Đ. S.. Iako ih je lično poznavao utvrdio je identitet na osnovu ličnih karata, potom je počeo da postavlja uobičajena pitanja, i na koja je znao odgovore, kako bi provjerio da li je H. svjestan gdje se nalazi, s kim razgovara i sl. Na sva pitanja H. je tačno odgovorio. Tom prilikom svjedok je vizuelno uočio da se radi o osobi koja je čista, uredna, koja je prilično uhranjena za svoje godine, primjetio je tešku pokretljivost, malo teže izgovaranje riječi, da su uslovi u kojima boravi pristojni, odnosno na zavidnom nivou, te je utvrdio da H. nije mogao živjeti sam bez pomoći drugog lica, odnosno nije mogao zadovoljavati osnovne životne potrebe. Svjedok je izašao na teren u svojstvu socijalnog radnika a posjeta je trajala dva sata te je isti zapisao stanje koje sam zatekao. Za svo vrijeme razgovora H. nije gubio svijest, niti mu se spavalo niti je odavao druge znake psihičke bolesti ili

prolaznog stanja. Pored navedenog predočio je da se prije obraćanja tuženog niko iz porodice nije obraćao Centru a posebno ne sa zahtjevom da se H. oduzme ili ograniči poslovna sposobnost, a zahtjev kakav je podnio tuženi su uobičajeni. B. je zahtjev podnio ujutro, dana 11.04.2016.godine, a ovaj svjedok nije imao nikakve veze sa predajom zahtjeva u pisarnicu a predmeti se automatski dodjeljuju za određena područja. Na teren je izašao ličnim vozilom kada je krenuo kući jer mu je bilo usputno. Utvrdio je da se H. teško kreće jer je vidio da se nije mogao na krevetu uspraviti a pored kreveta su stajala i invalidska kolica. Ovom svjedoku nije poznato kada je H. supruga preminula niti ko se o njima brinuo za života prije Dž. smrti. Sutradan, nakon izlaska na teren, sačinio je zabilješku i jedan primjerak je lično na ruke predao B., a predmet još uvijek nije arhiviran. Na koncu, predočio je da je uobičajeno da se na teren izlazi ličnim vozilom ukoliko je teren u blizini kuće svjedoka tj. usput.

Tužitelji su iskazu u cijelosti prigovorili.

Svjedokinja S. Đ. na zapisnik od istog datuma navela je da je poznavala Đ. H. i njegovu suprugu jer su bili prve komšije, da poznaje i tuženog, da H. i Dž. nisu imali djece, da su živjeli od penzije iz ..., da je njihovo zdravstveno stanje godinu dana prije smrti bilo loše tj. bili su bolesni i u godinama a oboje su se razboljeli polovinom februara mjeseca 2015.godine, da je jedne prilike nazvala Dž. radi odlaska kod doktora, ona joj je pomogla a kada su se vratile kući vidjele su da nema H., pa je svjedokinja izašla da ga potraži i našla ga u kanalu pored njihove kuće. Pozvala je supruga i sina u pomoć, a kada su ga izvadili iz vode u kanalu H. je povratio svijest i pitali su šta se desilo, da li je pao a on je nekada odgovarao da ga je neko gurnuo a nekada da mu je došao prijatelj iz ... koji ga je pozvao da se malo okupaju. Nakon toga svjedokinja je sa suprugom nastavila da im pomaže, brinuli su se o njihovoj kući a za usluge su bili plaćeni. Jedino su im oni pružali pomoć i tako je bilo tokom 2015.godine. Kada se H. razbolio supruga Dž. je tražila pomoć da ga odvezu u bolnicu radni snimanja mozga jer je bio nepokretan i ništa samostalno nije mogao da obavi, čak ni odlazak u kupatilo. U vrijeme smrti Dž. bila je u kući supružnika, ista je odvela u bolnicu gdje je i umrla. O odlasku u bolnicu i Dž. smrti obavijestili su tuženog B. jer je on jedini preživjeli H. brat a iste večeri B. je rekao da neće prihvatiti brata. Međutim, sutradan je došao B. sin R. a nakon toga i B., a na ponovni upit supruga svjedokinje, B. je izjavio da će preuzeti brigu o bratu i tada su oni prestali da pružaju pomoć. Ista smatra da H. nije bio psihički dobrog stanja budući da nije bio svjestan ni gdje boravi, sa kim razgovara, da je pričao priče koje nisu realne ali da su doktori svakako nadležniji da ocjene njegovo zdravstveno stanje. Pored navedenog, izjavila je da su H. i njegovu suprugu za života najviše posjećivali tužitelj S. i tuženi B., da je u to vrijeme svjedokinja sa suprugom sve radila u kući i kuvala, prala i kupala supružnike, da je H. najviše volio da jede grah, da im niko nije ništa obećavao pokloniti od imovine pored naknade koju su primali za pruženu brigu, da su obično razgovarali o uobičajenim temama ali da se H. žalio na svu rodibnu kako ga niko neće, te da su se obilazili i u dane kada nisu pružali aktivne usluge pomoći pa su tako sijeno sušili, krečili, prali tepih i obavljali dr. poslove.

Iskazu je djelimično prigovoreno od strane tuženog u navodima koji su u suprotnosti na tvrdnjama tužene strane.

Nadalje, saslušani svjedok S. M. na raspravni zapisnik od 11.04.2017.godine izjavio je da su mu umrli H. i Dž. bili tetak i tetka, da je sa istima bio u dobrim odnosima, da su bili veliki domaćini sa zarađeno penzijom u ..., da je u pogledu H. zdravstvenog stanja tetka Dž. tražila da se isti odveze na snimanje CT mozga pa ga je svjedok lično odvezo i to oko 3-4 mjeseca prije njegove smrti. Nakon snimanja dobijen je nalaz sa kojim se otišlo u Dom zdravlja ... gdje se isti pročitao, te je izvršen i H. pregled. Sljedeći pregled bio je zakazan za dan 28.04.2016. godine. Pošto svjedok nije boravio u zemlji ostalo je na Dž. da omogućiti odlazak kod ljekara, ali je ista umrla pa je o svemu svjedok upoznao B. i zamolio ga da odvede H. kod doktora. U vrijeme kada ga je vozio na snimanje glave, H. je bio nepokretan a povremeno je, citira se: "iskakao iz kolovoza", ponekada je znao pitati koješta i govoriti nelogično. Na upit pun. tuženog, da li je tačno da je svjedok poslije Dž. smrti bio u društvu gdje je bio i B. i H., i da je tada pitao tetka H. da li je on zadovoljan da Dž. bude ukopana kraj

svjedokove majke I., odgovorio je potvrdno tj. da se tetak složio sa tim, te da je često sa H. razgovarao kada je dolazio u posjete a kako bi vrijeme brže prošlo i da ne bude dosadno jer je H. bio prikovan za krevet.

Tuženi je iskazu djelimično prigovori u navodima koji su u suprotnosti sa iskazom saslušanog tuženog.

Potom, svjedoci R. A., Z.V. i H. J. u svojstvu notara koji je obradio predmetni ugovor, očitovali su se na okolnosti zaključivanja predmetnog ugovora, njegove validnosti u smislu potpisivanja te poslovne sposobnosti primaoca izdržavanja prije i u vrijeme zaključenja ugovora, pa je tako saslušana R. A. na zapisnik o nastavku ročišta za glavnu raspravu dana 11.04.2017.godine predočila da je poznavala H. preko 20 godina, da je po preseljenju H. u B. kuću svjedokinja često sjedila sa H. jer je kod njih pila kafu, da je u tim razgovorima H. govorio da mu je drago što je došao kod brata B. a jer nema više nikoga osim njega i da će ga nagraditi što je bio sa njihovim nesposobnim roditeljima, da je tada znao pričati o umrloj supruzi, kako je došao kod B. i razgovori su tekli normalno bez gubitka svijesti, da je ista bila svjedok zaključenja predmetnog ugovora tako što joj je zet –tuženi rekao da H. želi da mu ostavi svoje imanje jer se brine o njemu i pitao je da li bi bila svjedok zaključenja ugovora, da su u vrijeme zaključenja ugovora u kući bili B., njegovi prijatelji, sestra i zet svjedokinje, te lično ona. Sjedili su i pili kafu sa H. i čekali notara, da je H. bio svjestan šta se dešava budući da je rekao da i on čeka notara i da ga nije stid što je tu i da želi B. da nagradi, da je svo vrijeme notarevog boravka u kući bila prisutna sa svjedokom V., da je notar pitao H. da li mu je poznato zbog čega je došao, na šta mu je isti potvrdno odgovorio, da je dugo sa njim pričao, pa je onda svima pročitao ugovor, pitao da li će biti svjedoci, a onda je pročitao H. ugovor i pitao da li daje svoje imanje B., a H. je odgovorio potvrdno jer hoće da bude kod brata budući da nema nikoga osim njega. Niti ijednog momenta H. nije gubio svijest, niti mu se spavalo. I nakon zaključenja Ugovora posjećivala je H. i razgovaralo se normalno i uobičajeno. Svjedokinja je H. posjećivala i u njegovoj porodičnoj kući za života Dž., da je tada H. bio bolestan ali je znao pričati, nije joj poznato od čega je isti bolovao, da niko nije govorio da ima moždani udar niti je za to čula. Navela je i da je notar prilikom zaključenja ugovora pitao pozvane da li žele da budu svjedoci i da li su u rodbinskoj vezi, da je H. tom prilikom sjedio na kauču, a kada je notar završio tažio je da se H. potpiše ali je ovaj rekao da mu malo drhti ruka i da bi volio da pritisne prst.

Iskazu je djelimično prigovoreno od strane tužitelj u dijelu koji je u suprotnosti sa iskazom tužitelja Đ. S. i S..

Z. V. iskazom je suštinski potvrdio navode svjedokinje A. R. budući da je tokom saslušanja izjavio da je poznao Dž. i H. Đ. i to jako dugo, da su se tokom godina posjećivali, da mu je poznato da je H. nakon smrti supruge prešao da živi kod B. i da ga je B. zvao da bude svjedok zaključenja ugovora, da je H. prilikom zaključenja ugovora bio u normalnom stanju, da ni u jednom momentu nije gubio svijest ili padao u san, razgovarao je i koristio neke od svojih doskočica na svoj račun, da je prilikom dolaska notara H. sjedio na kauču koji nije bio razvučen i koji je istovremeno i njegov ležaj, da se notar sa svima pozdravio a posebno sa H. i pitao ga da li mu je poznat razlog njegovog dolaska na šta je H. odgovorio da mu je poznato i da se sve sa B. dogovorio, da je svo vrijeme boravka H. bio pri svijesti i pravio je šale, nije imao bolove osim što je gnječio ruke zbog koštane bolesti. Potom, da je notar pred svima pročitao ugovor, upozorio na uzajamne obaveze kako ugovorne strane tako i njih svjedoke, da je pitao svjedoke da li su u rodbinskim odnosima sa Hamdijom i Bećirom na šta su svjedoci potvrdno odgovorili, da kada je ugovor pročitao dat je na potpisivanje ali se H. nije mogao potpisati i onda mu je rečeno da može staviti otisak prsta i tada je isti prokomentarisao da ponovno mora da ide u školu da bi držao olovku. Notar je H. pitao da li je svjestan šta potpisuje i da li želi svoju imovinu da ostavi bratu i to više puta, i prije a i tokom potpisivanja. Na upiti pun. tužitelja kakvog je zdravlja bio H. dok nije prešao kod B., isti je odgovorio da je ležao i bio nepokretan ali svjestan, da su ga služili A. i S., da je dobijao dosta tableta, da nije čuo da je bolovao od moždanog udara, te da je svjedoku bilo poznato čemu treba da svjedoči, odnosno da

je H. zbog izdržavanja želio svoju imovinu da pokloni B., a o posljedicama svjedočenja upozorio ih je i notar.

Iskazu ovog svjedoka tužitelji su djelimično prigovorili.

Na koncu, saslušani svjedok H. J. na isti zapisnik ukazao je na postupak zaključenja ugovora, njegov tok i radnje koje su u tom smislu preduzete pa je tako istakao činjenice da obavlja notarsku djelatnost još od 2007.godine, da predmetni Ugovor o doživotnom izdržavanju pod br. UPIP 183/2016 od 07.04.2016. g nije zaključen u kancelariji, već je pripremljen, a ugovor je zaključen i potpisan u mjestu ..., općina ... u 15,30h o čemu postoji sačinjen zapisnik o obavljanju službene radnje izvan ureda, uzimanjem izjava i stavljanjem rukoznaka na isprave koje su sastavni dio ugovora. U vezi pripreme za zaključenje navedenog ugovora došao je B. i objasnio situaciju i tada ga je isti uputio da obezbijedi zemljišno- knjižne i katastarske podatke o imovnom stanju Đ.H.. B. je dostavio dokumentaciju i objasnio da se H. nije u mogućnosti potpisati usljed drhtanja ruke te mu je tada svjedok rekao da se moraju obezbijediti dva svjedoka koji su nepristrasni i nezainteresovani za predmet ugovora. Treći dan je došao u kuću B. zbog zaključenja ugovora. Radi obavljanja službenih radnji izvan ureda pripremio je ugovor, sačinio zapisnik o obavljanju radnje izvan ureda a koji zapisnik čini sastavni dio ugovora. Prilikom dolaska u kuću zatekao je H.kako sjedi na kauču i dva svjedoka kao i tuženog, pitao ga je kako se osjeća, da li mu je poznato zbog čega je došao a potom rekao da mu je poznato i da se sa bratom B. sve dogovorio tj. da mu sve od imovine ostavi a da se on brine o njemu, zato što mu je on najbliži i da više nema braće i sestara. Rekao je i da se B. brinuo o roditeljima. Nakon toga svjedok je u svojstvu notara po službenoj dužnosti i po Zakonu o nasljeđivanju upozorio na nasljedno- pravne posljedice predmetnog pravnog posla. Pitao ga je za bratiće i sestrice, i šta ostavlja B.a on je odgovorio, citira se „Dole 6 dulum a i kuću i jednu njivu još oko 2-3 dulum a , tako nešto“. Nakon toga H. je rečeno da je ugovor sastavljen u kancelariji te mu je isti pročitao. Za svo vrijeme razgovora sa H. notar je vodio zabilješku. Nakon razgovora isti je ocijenio da je pripremljeni ugovor o doživotnom izdržavanju u najboljem H. interesu. Nakon toga pristupio je čitanju ugovora svima, objašnjavao je odredbe ugovora a na kraju je tražio od H. da se potpiše. H. se pomjerio i krenuo prema stolu ali se nije mogao priližiti, pa je radi stavljanja rukoznaka B. otišao po stočić koji mu je stavljen na koljena. Tada je H. podigao desnu ruku a notar mu je pokazao gdje treba da stavi rukoznak. Nakon toga potpisali su se svjedoci i Đ. B.. U kući B. se zadržao oko 30-40 minuta. U pogledu H. sposobnosti da shvati svoje radnje i posljedice istih, svjedok je predočio da je svo vrijeme pažljivo pratio Hamdiju i da je u bilo kom momentu ocijenio da volja H. nije uredna te da se pojavila dvojba u pogledu njegove poslovne sposobnosti, prekinuo bi radnje, a u prilog tome govori I činjenica da je rukoznak stavljen na svakoj stranici i na zapisnik. Pored navedenog, njegova volja se manifestovala i kroz konkuldentne radnje kada ga je notar upitao :” To je to imate li šta reći , hoćemo li se potpisati?“, a H. se počeo pripremati za iskazivanje čina volje pomjeranjem u smislu potpisivanja . Naglasio je i da je uobičajno da stranke dođu i zatraže izlazak na teren kada ocijene da im je jeftinije i bezbolnije da se izađe na lice mjesta nego da se dovozi u ured, a postoje i slučajevi kada jednostavno kažu da ne žele da dolaze ali da će sve potpisati i u pitanju su obično stariji ljudi. U pogledu jastučeta sa tintom predočio je da se jastuče obavezno nosi i da je neophodno sredstvo za rad kao i hemijska olovka, te mu je i obaveza da se isto ponese kao i laptop u slučaju nekih ispravki. Razgovor sa H. kao primaocem izdržavanja obavio je u B. kući, da je ugovor bio pripremljen a ne odštampan, da nakon obavljenih razgovora sa H. nije bilo potrebe da se na licu mjesta mijenja sadržina ugovora jer je isti sadržavao saglasnu volju H., da u fazi pripreme ugovora nije razgovarao sa H. ali se priprema kao procesna radnja mora razlikovati od manifestacije volje koju je H. iskazao, da mu je B. u fazi pripreme ugovora rekao da je H. bolestan, da nije u mogućnosti da se kreće ali da može razgovarati i da ga je vodio doktoru. U pogledu unijetog člana 9. tačka 3. a u smislu zabrane nasljednicima da osporavaju predmetni ugovor isti je predočio da se odredba nalazi u završnom dijelu i da bitno ne utiče na sam pravni posao jer se u završnim odredbama stavljaju želje stranaka, da je svjedoke pitao za rodbinsku vezu i da li imaju pravnog interesa za zaključenjem ugovora te je utvrdio da su izvan 4 stepena u srodstvu i da nemaju interesa budući da ništa neće dobiti zaključenjem ugovora. Na koncu, na upit suda ponovno je naglasio, da je

o činjenici H. nemogućnosti potpisivanja saznao od B. a u šta se uvjerio i na licu mjesta jer usljed drhtanja ruku nije mogao da drži hemijsku, te da je H.a prilikom zaključenja ugovora ima uravnotežen i uobičajen pogled, nije pričao nepovezano, odgovarao je na sva pitanja i svjedok nije primjetio ništa upitno u smislu njegove sposobnosti za rasuđivanjem.

Tužitelji su djelimično prigovorili iskazu u smislu suprotnosti sa navodima iz iskaza saslušanog Đ. S..

U smislu ocjene datih iskaza sud je iskazu saslušanog A. H. u cijelosti poklonio vjeru jer u prigovorima tužitelja nije našao osnova da se isti cijeni kao netačan, budući da je svjedok iskreno odgovarao na postavljene upite pa i u domenu gdje iskaz eventualno može da se negativno reflektuje (npr. da porodicu Đ. poznaje budući da su u rodbinskim vezama, da je ličnim vozilom otišao u obilazak bećirove kuće-iako i ostali socijalni radnici identično postupaju). Po ocjeni ovog suda i svjedokinja S. Đ. na postavljene upite u bitnom odgovarala je objektivno i nepristrasno a iskazu je paušalno prigovoreno bez navođenja konkretnijih nedosljednosti ili pak kontradiktornosti. Identično se odnosi i na iskaz svjedoka S. M.. Potom, iskaz svjedoka H. J. u cijelosti je cijenjen za tačan i objektivno dat budući da je ovaj svjedok prilikom zaključenja predmetnog ugovora postupao kao službeno lice tj. javni djelatnik koji je zakonom imao obavezu prethodnog utvrđenja bitnih činjenica u smislu validnosti zaključenog ugovora, a budući da se na rad istog tužitelji nisu žalili nadležnoj instituciji i da je iskaz potkrepljen materijalnim dokazima iz kojih proizilazi da je notar u cijelosti postupao u duhu zakonskih odredaba, to ni po prigovoru tužitelja njegov iskaz nije doveden u sumnju kod ovog suda. Na koncu, R. A. i Z. V. su lica koja su u poslednjim danima H. života najviše provodili vremena sa istim (budući da su često u kući B. dolazili u goste i pili kafe) pa su i jedini neposredni očevici njegovog zdravstvenog stanja (po odlasku H. u kuću tuženog nisu ga posjećivali niti su istog vidjeli niti tužitelji, niti ostali svjedoci). Ovi svjedoci nemaju pravnog interesa za predmet spora, a iskazi su dosljedni i međusobno korelativni, te su istima isktanute činjenice koje su se utvrdile i u postupku vještačenja a i na temelju obilaska porodične kuće od strane socijalnog radnika. Stoga ime je sud poklonio vjeru.

Pored gore navedenog dokaznog sadržaja za potrebe postupka izvršen je uvid u Službenu zabilješku JU CSR ... broj XIII-02-35-0513-2016 od 13.04.2016.godine, a koju je ispred Centra sačinio saslušani svjedok A. H., te iz sadržine iste proizilazi da je dana 12.04.2016.godine, a postupajući po zahtjevu tuženog, socijalni radnik posjetio porodicu Đ.ć kako bi sagledao porodično i drugo stanje njegovog brata Đ. H.. Na temelju obilaska porodice utvrđeno je da Đ. H. živi u kući brata B. i da se o njemu brine isti i njegova supruga Sedija, da je na temelju razgovora sa H. utvrdio da isti precizno i tačno odgovara na lične upite sa navođenjem imena i godina, da prepoznaje lica sa kojima razgovara, da tačno odgovara na postavljena pitanja pa se mogao steći utisak da je H. svjestan gdje se nalazi, sa kim razgovara kao i okruženja u kojem se nalazi. Isti je teško pokretan i kreće se uz pomoć invalidskih kolica i drugih osoba, odnosno brata B. i snahe. Opservirajući utvrđene činjenice i na temelju vizuelno uočenog, socijalni radnik je zaključio da imenovani nije mogao zadovoljiti osnovne životne potrebe bez pomoći drugih lica, da je svu brigu o njemu preuzeo brat B., da je higijena kod istog na veoma visokom nivou, da je uhranjen i boravi u prostoriji koja je čista i opremljena svim potrebnim stvarima za jedan normalan i human život.

Naposlijetku, tokom postupka proveden je i dokaz medicinskog vještačenja gdje je imenovani vještak neuropsihijatar, a očitujući se na postavljen zadatak tj. okolnost zdravstvenog stanja primaoca izdržavanja u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora, te njegove sposobnosti da u konkretnim okolnostima shvati pravni značaj i pravne posljedice ugovora koji je zaključio, nalazom i mišljenjem od 10.05.2017.godine predočio: da je uvidom u sudski spis i zdravstveni karton Đ. H. utvrdio da je isti u vrijeme potpisivanja Ugovora o doživotnom izdržavanju bio testatorski sposoban i mogao je u konkretnim okolnostima da shvati značaj i pravne posljedice ugovora koji je zaključio. Do ovakvog mišljenja vještak je došao analizom medicinske dokumentacije (pobliže navedene na st.2-3. nalaza), izjavama svjedoka predočenih tokom predmetnog postupka, uvida u zdravstveni karton sada umrlog

primaoca izdržavanja, te službenu zabilješku JU CSR ... od 13.04.2016.godine, pri tome naglašavajući na str. 4. da je sposobnost za rasuđivanje takvo duševno stanje testatora pri kome je on sposoban da shvati stvarno i pravno značenje svojih postupaka, ili takvo duševno stanje u kojem je sposoban da shvati prirodu i značaj svojih postupaka u smislu potpunog uvida u ono što radi i shvatanja značaja dokumenta kojeg je sastavio. Inače, testatorska sposobnost ne može se poistovijetiti sa pojmom poslovne sposobnosti, a kada neko želi da zaključi ugovor o doživotnom izdržavanju mora biti sposoban za rasuđivanje i za slobodno izražavanje volje. Kao stanja koja isključuju sposobnost rasuđivanja jesu demencije, teže duševne zaostalosti, psihoze, smetnje svijesti, komplikacije kod alkoholizma i bolesti ovisnosti. Međutim, sama duševna bolest ne znači i automatski nesposobnost za rasuđivanje. Stoga, nakon izvršene analize podobnog materijala za vještačenje uz korištenu literaturu navedene na str.5. nalaza, a posebno kada se uzme u obzir i činjenica da u med. zdravstvenom kartonu nema podataka o bolničkim tretmanima u vezi bolesti od kojih je bolovao Đ. H., pri tome ne zanemarujući niti činjenicu da istom nije oduzeta poslovna sposobnost i da nije bilo intervencije niti pregleda od strane nadležnog NPS, vještak je mišljenja da je primalac izdržavanja u cijelosti imao očuvanu sposobnost za rasuđivanje tj. njegova testatorska sposobnost nije bila kompromitovana.

Prilikom saslušanja vještak je na raspravni zapisnik od 23.05.2017.godine, a odgovarajući na postavljene upite punomoćnika, dodatno pojasnio da je imajući u vidu cjelokupan sudski spis i cijeneći prilikom izrade nalaza i iskaze svjedoka, uzeo iskaze koji su relevantni i iz kojih se mogu utvrditi odlučne činjenice bez obzira o čijim se svjedocima radi jer svako predlaže svjedoke cijeneći da će se isti izjasniti u njegovu korist, pa je stoga u konkretnom slučaju kao validan dokaz u smislu bitnih utvrđenja uzet iskaz svjedoka H. J. i A. H. budići da su isti i postupali u određenim službenim svojstvima, da iskaze parničnih stranaka nije analizirao niti su isti bili neophodni za izradu nalaza budući da spis predmeta sadrži medicinsku dokumentaciju sa bolestima i dijagnozama, a u konkretnom slučaju se trebalo utvrditi da li je u pitanju bila psihička ili fizička bolest, da li je imala svoje faze pogoršanja ili poboljšanja te je i bitno naglasiti da su parnične strane umrlog H. vidale određenim danima, da je zdravstvena sposobnost Đ. H. u vrijeme zaključenja spornog ugovora bila uredna a to takvog utvrđenja došao je na temelju nalaza dr. ...od 23.01.2015. godine, te nalaza NMR glave bez kontrasta od 07.03.2016. g., a imajući u vidu da psihičke i fizičke posljedice bolesti mogu imati svoje faze poboljšanja i pogoršanja. Da je sposobnost H. da shvati značaj zaljučenog ugovora uredna a da se zaključak između ostalog bazira I na zapisniku socijalnog radnika koji je opisao u kakvom je stanju zetekao H.. Pri tome je napomenuo, da kada se govori o moždanom udaru treba voditi računa da osim deficita tj. slabosti ili oduzetosti ekstremiteta isti može dovesti i do promjena na psihičkom funkcionisanju osobe a kakvi će ispadi biti zavisi od niza faktora (spol, dob, školska sprema , socijalne prilike , bračni statusi , ranije bolesti), a svjedoci su samo povremeno vidali H.. Potom, da je H. u nekom slučaju bolovao u smislu psihičke neuravnoteženosti i sl. svakako bi imao bolnički tretman jer bi to podrazumijevalo pogoršanje bolesti, a Đ.H. nije bio u psihijatrijskom tretmanu niti na bolničkom, a sposobnost rasuđivanja može biti očuvana čak i ako je osoba bila bolnički tretirana, sve u zavisnosti od same prirode "ispada" na psihičkom planu. U pogledu nalaza neuropsihijatra tj. dr. ... vještak je predočio da je nalaz sačinjen 23.01.2015.godine a potpisivanje ugovora o doživotnom izdržavanju uslijedilo je u mjesecu aprilu 2016. g. sa naknadnom posjetom i radnika nadležnog Centra za socijalni rad ..., a vještak u sudskom spisu i u dostupnoj medicinskoj dokumentaciji pa ni medicinskom kartonu nije našao nalaz od strane neuropsihijatara koji bi na bilo koji način ukazivao da je došlo do narušavanja tj. pogoršanja psihičkog zdravlja Đ. H.. Potom, da je CT glave urađen 2016. g. marta mjeseca koji je pokazao da se radi o mikrovaskularnim pshemiskim lezijama supratemporalno, ne navodeći da se radi o aktuelnim isemiskim lezijama, a imajući u vidu i nalaz dr. ... i da se svaki doktor pa i dr. ... u postavljanju dijagnoze koristi sa auto i hetero anamnestičkim podacima tj. podacima koje dobija od pratnje pacijenta i od samog pacijenta kao i lično postavljenih pitanja pacijentu na temelju kojeg piše svoj nalaz i šta mu sve služi za postavljanje dijagnoze, to iz navedenog razloga vještak nije uzimao u obzir i navode H. brata B.. Vještak je pojasnio I značenje u nalazu korištene medicinske terminologije pa je tako za skraćenicu MKB10 naveo da ista znači "Međunarodna klasifikacija bolesti" i svi ljekari u

svijetu, osim u ..., koriste ovu klasifikaciju bolesti jer su bolesti šifrirane i kao takve su jedinstvene po svojoj oznaci tj. ako se kaže poglavlje F - oboljenje u psihijatriji, to znači da se tim obilježava bolesti u svim zemljama u kojima se koristi međunarodna klasifikacija bolesti. Upravo iz tog razloga vještak je naveo šifre kako bi se strane u postupku upoznale o kojim oboljenjima se kod H. radilo i šta one u svojoj kliničkoj slici imaju. Tako citirano i poglavlje F06 koje je i u nalazu dr. ...a koje "poglavlje" ima svoje simptome koji su više ili manje izraženi. Na koncu naveo je da nijedan medicinski dokaz koji se nalazi u spisu ili u zdravstvenom kartonu na ime Đ. H., nije ukazivao na kompromitaciju voljnog elementa kod primaoca izražavanja u vrijeme zaključenja spornog ugovora, budući da su poslovna i testatorska sposobnost sastavni dio uračunljivost.

Sud je nalazu vještaka kao i njegovom iskazu poklonio vjeru budući da je nalazom odgovoreno na postavljen zadatak na stručan, logičan i provjerljiv način, te je iskazom dodatno pojašnjen, a kada se ima u vidu sadržina zdravstvenog kartona na ime Đ. H., može se izvesti zaključak da je vještak objektivno predočio sadržinu ovog dokaznog sredstva, pa stoga proizilazi da su i činjenice utvrđene u postupku vještačenja tačne i objektivne.

Sud je prilikom donošenja odluke cijenio i materijalnu dokumentaciju medicinske prirode, ali budući da je ista bila predmet obrade nalaza vještaka to nije našao za nužnim da njenu sadržinu posebno obrazlaže osim dokaza za koje je cijenio da su ključni u donošenju sudskog zaključka o zdravstvenom stanju Đ. H. u vrijeme zaključenja spornog Ugovora.

S tim u vezi ističe se da je tokom postupka utvrđeno da je u vrijeme zaključenja pobijanog ugovora primalac izdržavanja, Đ. H., bio sposoban da shvati značaj i pravne posljedice preduzetih radnji, odnosno isti je imao punu poslovnu sposobnost da može valjano zaključiti predmetni ugovor. Kada se govori o poslovnoj sposobnosti ista se mora sagledavati kroz dvije psihičke funkcije i to: pravilno shvatanje značenja (pravno i stvarno) vlastitih postupaka i prema tom shvatanju adekvatno postupanje¹. U konkretnom slučaju, vještak neuropsihijatar utvrdio je kvantifikaciju poslovne sposobnosti Đ. H. te je našao da je ista u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora bila nekompromitovana.

Treba istaći i da se halucinacije ne mogu poistovijetiti sa psihičkim oboljenjima budući da mogu biti rezultat i drugih okolnosti pa između ostalog i neuroloških oboljenja kao npr. moždanih udara, mogu imati različite faze pogoršanja i poboljšanja, te su izlječive. Uvidom u hronologiju medicinskih nalaza za Đ. H. proizilazi da je istom 2015.godine dijagnostifikovana organska halucinacija pod šifrom F06 (nalaz od 23.01.2015. i 03.08.2015.godine iz zdravstvenog kartona) ali da je u narednom periodu kod pacijenta u navedenom smislu evidentirano vidljivo poboljšanje pa je tako nalazom od 12.01.2016.godine naglašeno da je pacijent svjestan i komunikativan a da je neurološki nalaz uredan, dok je u dane 26.28.04.2016.godine, a na temelju obavljene kuće posjete ljekara, konstatovano da je pacijent nepokretan sa naznakama fizičke dehidracije kože. Istim nalazom nije ustanovljena nesvjesnost, halucinacije, otežani govor ili bilo kakve druge naznake eventualne duševne rastrojenosti. Stoga je, sublimirajući sadržinu navedenog, ovaj sud zaključio da je kod Đ.H.došlo do poboljšanja zdravstvenog stanja u smislu ranije dijagnostifikovane organske halucinacije te je isti u vrijeme zaključenja predmetnog Ugovora bio sposoban za rasuđivanje tj. shvatao je značaj i posljedice preduzetih radnji, a gdje na težini zaključku daju i iskazi svjedoka kojima je sud u bitnom poklonio vjeru, naravno uz relevantno utvrđenje do kojeg se došlo u postupku vještačenja. Na temelju iskaza svjedoka utvrđeno je, da je H. Đ. povremeno znao da pita stvari koje nemaju smisla, što znači da nije bio u konstantnom stanju duševne bolesti odnosno u stanju odsustva racionalnog poimanja okoline i shvatanja značaja i posljedica preduzetih radnji, posebno što su se svjedoci o navedenom stanju izjašnjavali za vrijeme od nekoliko mjeseci prije nego što je ugovor zaključen, odnosno utvrđeno poboljšanje zdravstvenog stanja. U prilog navedenom govori i činjenica da je nakon smrti supruge DŽ. (što je bilo neposredno prije smrti H.) npr. svjedok M. uredno komunicirao

¹ Folnegović-Šmalc, poslovna sposobnost duševnih bolesnika, časopis Medix, br.84/85, Zagreb)

sa H. budući da je iskazom naveo da je na njegov upit o ukupu DŽ. isti odgovarao svjesno i razumljivo u smislu postavljenog upita. Stoga je, kod ovakvog stanja stvari, sud našao za utvrđenim da je Đ. H. ima urednu poslovnu sposobnost odnosno bio je svjestan te je racionalno rasuđivao u vrijeme zaključenja Ugovora.

Potom, ugovor o doživotnom izdržavanju mora biti zaključen u formi notarski obrađene isprave, a baveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama ugovora o doživotnom izdržavanju i u ispravi naznači da je tako postupljeno, u skladu sa čl.147. Zakona o nasljeđivanju („Sl.novine FBiH“ br.80/14).

Tužitelji su ustrajavali sa tvrdnjom da je notar prilikom zaključivanja spornog ugovora postupio suprotno zakonskim odredbama pa je tako Ugovor zaključen van notarskog ureda, uz prethodno sačinjavanje istog a na temelju samo izjave tuženog Đ. B. koji je za potrebe sastavljanja Ugovora pribavio zemljišnu i katastarsku dokumentaciju. S tim u vezi sud ističe da su tvrdnje tužitelja neosnovane i zakonski neutemeljene a imajući u vidu odredbe čl.4. st.2., čl.8.st. 1. i 2., čl.29., čl. 34. Pravilnika o radu notara („Sl.novine FBiH“, br.13/09). Iz sadržine predloženih odredaba proizilazi da je notar ovlašten da radnju preduzme i van notarskog ureda s tim što je dužan o tome sačiniti zabilješku, što je u konkretnom slučaju i urađeno, a kako proizilazi iz sadržine predmetnog Ugovora, str.br.1.

Ugovor o doživotnom izdržavanju jeste formalan, aleatoran i intuiste persone pravni posao, što znači da isti u skladu sa Zakonom o nasljeđivanju a u vezi sa čl. 70. i čl.73. Zakona o notarima FBiH mora biti zaključen u pismenoj formi i to u vidu notarski obrađene isprave. U skladu sa čl.80-88. gore navedenog zakona, notar je dužan da provede postupak notarske obrade isprave koji podrazumijeva da isti mora izvršiti provjeru sposobnosti stranaka za zaključivanje pravnog posla. Pri tome notar mora paziti da se isključe zabune i sumnje, kao i da neiskusne i nevješte stranke ne budu oštećene. Izvornik se mora strankama pročitati u prisustvu notara, neposrednim pitanjima notar se uvjerava, da sadržaj izvornika odgovara volji stranaka, nakon toga stranke moraju odobriti i vlastoručno potpisati taj izvornik. Notar mora da utvrdi identitet stranaka a dva svjedoka su potrebna pri sastavljanju notarskog izvornika, ako je koja od stranaka nepismena, sve u skladu sa čl.83. pomenutog zakona, s tim da svjedoci ne mogu biti osobe koje ne mogu valjano svjedočiti uslijed svojih duševnih ili tjelesnih nedostataka, osobe koje su zaposlene kod notara koji obavlja službenu radnju, osobe koje mogu imati kakvu korist od posla čije zaključivanje posvjedočuju kao i osobe koje su sa strankom ili s onim koji bi nakon notarske radnje trebao dobiti kakvu korist, ili sa samim notarom stoji u odnosu, zbog kojega se može tražiti izuzeće notara (čl.85.). Ako zakonom nije drugačije određeno, svjedoci moraju biti prisutni najkasnije kada notar čita strankama izvornik i kad ga oni potpisuju, kako je propisano čl.86.

Na koncu, a u skladu sa čl. 77. Zakona o notarima, notar je obavezan izvornik vlastoručno na njegovom kraju potpisati svojim imenom i dodatkom “notar”. Pored potpisa staviće svoj službeni pečat. Na kraj izvornika, ali iznad potpisa notara, stavljaju se i potpisi stranaka, te svjedoka, ako su i oni sudjelovali u sastavljanju izvornika. Ako stranka ne zna pisati, to će se u izvorniku naznačiti. Ako stranka ne može pisati, u izvorniku se naznačava i razlog zbog čega ne može potpisati.

Imajući u vidu utvrđene bitne činjenice u ovom sporu, pobliže navedene u gornjem obrazloženju odluke, to je sud našao da je Ugovor o doživotnom izdržavanju u smislu obavezne forme i postupka zaključenja, uredan budući da je ispoštovana zakonska forma a postupak obradne notarske isprave proveden u duhu odredaba Zakona o notarima, Pravilnika o radu notara kao i odredbama Zakona o nasljeđivanju. Bez osnova je pozivanje na činjenicu da je tuženi sam i bez pratnje primaoca izdržavanja, tj. brata H., došao u notarski ured i predložio volju stranaka, te obezbijedio potrebnu dokumentaciju za sačinjavanje ugovora, budući da treba razlikovati pripremu kao procesnu radnju u zaključivanju ugovora a koja podrazumijeva unaprijed sačinjavanje sadržine odredaba ugovora, od

samog momenta zaključivanja u kojem se manifestuje voljni element ugovornih strana kroz stavljanje potpisa na ugovor.

Nadalje, tužitelji kao univerzalni sukcesori mogu se pozivati na ništavost Ugovora s pozivom da ugovor ne može proizvoditi pravne posljedice dosljedno utvrđenoj ništavosti a iz razloga poslovne nesposobnosti primaoca izdržavanja, tj. smanjene uračunljivosti koja je postojala kod istog u vrijeme zaključenja spornog ugovora.

Ugovor je pravno valjan i proizvodi pravna dejstva ukoli ima uredan predmet obaveze, dopušten osnov i da su ga zaključila pravno tj. poslovno sposobna lica. Volja za zaključenje ugovora može se izjaviti riječima, uobičajenim znacima ili drugim ponašanjem iz koga se sa sigurnošću može zaključiti o njenom postojanju s tim što izjava volje mora da bude učinjena slobodno i ozbiljno, kako je propisano čl. 28. Zakona o obligacionim odnosima. Pored navedenog, članom 56. istog zakona kaže se da je za zaključenje punovažnog ugovora potrebno da ugovarač ima poslovnu sposobnost koja se traži za zaključivanje tog ugovora, dok ograničeno poslovno sposobno lice može bez odobrenja svog zakonskog zastupnika zaključivati samo one ugovore čije mu je zaključivanje zakonom dozvoljeno.

Stoga, kada se uzme u obzir da Đ. H. kao primaocu izdržavanja nije bila oduzeta niti pak ograničena poslovna sposobnost, potom, da je u postupku vještačenja utvrđeno da kod istog u vrijeme zaključivanja ugovora volja i svijest nije bila kompromitovana, što je potvrđeno i izvještajem socijalnog radnika koji je obišao kuću tuženog i Đ. H. nekoliko dana nakon zaključenja ugovora i uvjerio se da je isti svjestan, orijentisan i komunikativan, da je notar prije pristupanju zaključenju ugovora utvrdio činjenice bitne za njegovu punovažnost a između ostalog i poslovnu sposobnost primaoca izdržavanja, da je Đ. H. voljni znak za zaključenje predmetnog pravnog posla pokazao i kroz konkuldentnu radnju (kada se počeo primicati stolu da zaključi ugovor: iskaz notara i svjedoka), te naposljetku, da iz medicinske dokumentacije ne proizilazi da je isti u spornom periodu bolovao od bolesti koje utiču na sposobnost rasuđivanja, niti je ista bila narušena u momentu zaključivanja Ugovora, to sud nije našao za osnovanim primjenu odredbe iz čl. 103. a u vezi sa čl. 56. Zakona o obligacionim odnosima.

Pri tome valja napomenuti da je neosnovano i pozivanje tužitelja na unijetu odredbu čl. 9. spornog Ugovora a s tim i ništavost istog, budući da ništavost neke odredbe ugovora ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez ništave odredbe i ukoliko ista nije uslov ugovora niti odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor zaključen, a kako proizilazi iz odredbe čl. 105. stav 1. ZOO, pa kako sud tokom postupka nije našao za utvrđenim da je sadržina navedene odredbe bila uslov ili pak odlučujuća pobuda, to je cijenio da ova činjenica nije od bitnog uticaja za osnovanost tužbenog zahtjeva.

Imajući u vidu naprijed navedeno sud je tužbeni zahtjev cijenio za neosnova pa je donio odluku kao u izreci presude obavezavši tužitelje da solidarno tuženom namire troškove postupka u skladu sa čl. 386. st. 1. ZPP FBiH i važećom ADV Tarifom.

Troškovi tuženog sastoje se od sastava odgovora na tužbu u iznosu od 851,00 KM, zastupanja na pripremnom ročištu u iznosu od 867,00 KM, zastupanja na ročištu za glavnu raspravu iznos od 867,00 KM, te za nastavak glavne rasprave dana 20.03.2017. godin iznos od 433,50 KM, nastavak glavne rasprave dana 11.04.2017. godine iznos od 433,50 KM, te za nastavak dana 23.05.2017. godine iznos od 435,50 KM, što ukupno na ime troškova daje iznos od 3.887,50 KM.

Sud nije dosudio potraživane iznose na ime pismeno obrazloženih podnesaka od 12.12.2016. godine i 16.05.2016. godine, budući da isti nisu bili nužni za vođenje postupka u duhu odredbe čl. 387. ZPP, donosno, na nalaz se pun. tuženog mogao očitovati i usmeno na zapisnik, dok je za obraćanje JU DZ poznato da traženje zdravstvenog kartona čini službenu tajnu i da se ovaj

dokazni materijal može dostaviti samo po nalogu postupajućeg suda, zbog čega je sud zahtjeve i cijenio kao neosnovane.

S U D I J A

Mihaela Jovanović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude može se izjaviti žalba Kantonalnom sudu Tuzla u roku od 30 dana od dana prijema iste, putem ovog suda u dovoljnom broju primjeraka. Na žalbu se plaća taksa.